

QUÆSTIONES SUPER JESU NAVE LIBRUM.

CAPUT PRIMUM.

De morte Moysi et principatu Jesu Nave.

Post mortem ergo Moysi loquitur Dominus ad Josue dicens: *Moses servus meus mortuus est, surge et transi Jordanem tu et omnis populus in terram quam ego dabo filiis Israel.* Defunctus est ergo Moyses, defuncta est lex: legalia præcepta jam cessant, et obtinet Jesus, id est, Salvator Christus, Filius Dei, principatum, introducit populum in terram, de qua dicit Dominus: *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram (Math. v, 5).*

CAPUT II.

Deduobus exploratoribus et meretrice Rahab.

Iste Jesus, filius Nun, mittit duos exploratores ad Jericho urbem, qui suscipiuntur a meretrice Rahab. Jesus iste dux populi in semetipso Dominum Christum et vocabulo ostendit et facto. Jericho autem civitas mundus est, ad quem Dominus Christus ad perscrutandos mores hominum duo testamenta direxit. Nam in eo ut credentium fidem, aut rebellium pervicaciam plenius comprobaret ante adventum judicii sui, quasi exploratores duos legem et Evangelium destinavit. Rahab vero tyrum tenet Ecclesiæ, quæ de extraneis atque alienis gentibus congregata est, quæ antea in desiderio carnis fornicabatur in idolis. De talibus ait Dominus: *Quod præcedunt vos in regno caelorum (Math. xxi).* Hæc igitur testamenta Domini sola suscipit, et eadem fideliter conservat. Amicos omnino non tradit, ipsa potius periclitari optans, dummodo illæsa ac salva servaret. Hæc casurum mundum sicut illa civitatem firmiter credit, hæc pro se suorumque omnium salute pactum cum testamentis Domini fecit; hæc in domo sua coecum, id est, signum sanguinis, posuit. Extra hanc si quis inventus fuerit, ruinam sæculi atque incendium mundi nulla ratione vitabit.

CAPUT III.

De transitu arcæ et divisione Jordanis.

Populus cum arca testamenti Jordanem transeunt. Sed quid sibi velit, quod Jordane eadem arca testamenti transeunte per sacerdotes et Levitas deducitur turba; sicque stante aqua fluminis in cumulum Dei, populus iter incedit innoxium? Hæc omnia implentur in Ecclesiæ populus mystica operatione. Dum enim quis ad baptismi venerit fontem, et consistente sacerdote tali et Levitico ordine initiatus fuerit mysticis sacramentis, tunc sacerdotum ministeriis per baptismum, quasi per Jordanis fluentem ingreditur, et terram cælestis repromissionis adipiscitur. Quod vero pars aquarum fluminis, quæ retro resiliit, perseverat in dulcedinem, pars vero in amarum confluit gurgitem maris, hæc figura baptizatorum varietatem designat, quia ex omnibus qui baptizantur pars quædam acceptam gratiæ cælestis dulcedinem custodiunt, pars vero in peccatorum amaritudinem convertuntur. Quod vero sacerdotalis ordo et Leviticus iter ostendit populo Dei, magisterium sacerdotale monstratur. Ipsi enim et docent populum exire de Ægypto, id est, de erroribus mundi, et transire per eremum vastam, id est, per sæculi tentationes. Quod vero sacerdotalis et Leviticus ordo assistit arcæ testamenti, in qua lex portatur, sine dubio, ut ipsi illuminent populum.

CAPUT IV.

De duobus semitribus armatis præcedentibus Israel.

Duxæ semitribus, quæ trans Jordanem a Moysæ acceperunt terram, relictis mulieribus et infantibus,

A cum fratribus transeunt, præbebant illis pugnandi auxilium, usquequo et ipsi consequerentur hæreditatem. Isti quippe qui per Moysen accipiunt hæreditatem trans Jordanem, et cum fratribus suis armati et præcincti incedunt, illi hoc loco intelliguntur, qui primum per Moysen hæreditatem legis potiti sunt, unde et primogenitos esse omnes. Ruben quippe primogenitus est Jacob, ex Lia. Gad primogenitus ejusdem ex Zelpha. Manasses primogenitus est Joseph, de Ægyptia filia sacerdotis Putipharis. In his ergo primogenitis figuratè illi ex priori populo designantur, qui per legem placuerunt Deo, quique non requiescunt, sed expediti ad auxilium fratrum suorum consurgunt. Laborantibus enim nobis in regione vitæ hujus, atque habentibus certamen adversus contrarias potestates, veniunt in auxilium nobis illi qui ante adventum Christi per legem justificati sunt. Vidimus enim Isalam, Jeremiam accinctos expeditosque ad auxilium nostrum de volucrium suorum jaculis cordis nostri hostes acerrimos vulnerantes. Accingitur et Daniel ad auxilium nostrum, cum nos de Christi regno et Antichristi futura fraude instruit atque præmonet. Adest et Ezechiel, sacramenta nobis cælestia in quadriformibus rotarum circulis signans. Docet et Osee hissenas agminis turmas, et præcedunt nos succinctis lumbis in veritate, quam prædicant ad auxilium nostrum. Iste ergo viri fortes pugnant nobiscum, quousque cælestis repromissionis patriam consequamur.

CAPUT V.

De duodecim lapidibus.

« Transeuntis itaque filii Israel Jordanem, sustulerunt de medio fluminis duodecim lapides, quos pro testimonio posuerunt. » Hæc secundæ circumcisionis sequitur typus, ad significandum nobis, ut dum de lavacro consurgimus apostolicæ vitæ exempla firmissima nobis congestare debeamus, quarum semper testimonium ad imitamenta virtutum contueamur.

CAPUT VI.

De circumcisione secunda.

« Post Jordanis autem transitum venit Jesus in Galgala, ibique jubetur facere sibi cultros lapideos, et circumcidere secundo filios Israel. » Percontentur inde Judæi quomodo potest quis secundo circumcidi circumcisione carnali? Semel enim circumcisis ultra non habet quod secundo possit auferri; a nobis autem, quibus lex spiritalis est, convenienter ista solvuntur. Dicimus enim, circumcisionem primam fuisse per legem in Ægypto; sed si a lege transeat quis per baptismum Jordanis ad Evangelium, tunc accipit secundam circumcisionem spiritalem, per petram, qui est Christus. Sicque tali circumcisione purgatus, caret Ægypti opprobriis, id est, illecebris corporalium vitiorum. Nomen autem loci Galgala, quod interpretatur *revelatio*, ostendit quia dum in præputio infidelitatis ambulaverit quisque per hujus vitæ desertum, oculos ei esse cæcatos. Videamus et consequentia. Post Evangelii enim circumcisionem statim in loco revelationis pascha celebratur, immolaturque agnus ille pro mundi salute occisus. Ac, deficientie manna typicæ legis, primum comedit populus panem corporis Christi, quem incorrupta repromissionis terra, id est, mater Domini virgo Maria protulit, cujus granum in terram cadens fructum plurimum attulit. Et vide ordinem. Postquam enim sub Jesu Nave, id est, sub Jesu Christo duce positi per lavacri fluentem transimus, ac per fidem spiritali circumcisione signamur; tunc

his gradibus advenientes, celebramus pascha, id est, A immolatum Christum pro mundi salute credentes, statim pane illo dominici corporis pascimur. Occurrit deinde nobis princeps militiæ virtutum cœlestium Christus, tenens gladium Evangelii, ad reserendam carnis nostræ pollutionem. Per cunctatio autem Josue dicentis ad angelum: *Noster est an adversariorum (Josue v)* discretionem suorum insinuat, qui inter bonum et malum per discretionem dijudicat, ne eos adversarius per speciem boni fallat. Unde et Jeremiæ dicitur: *Si separaveris pretiosum a vili, quasi os meum eris circumdatus (Jerem. xv).*

CAPUT VII.

De excidio Jericho, et salvatione Rahab.

« Circumdati post hæc Jericho, expugnanturque, adversus quam gladius non educitur, aries non dirigitur, nec tela vibrantur; tubæ solummodo sacerdotales septem diebus continuis adhibentur, sicque circumacta arca muri Jericho subruuntur. » Jericho autem per interpretationem luna dicitur. Luna vero mundi hujus speciem tenet, quia sicut luna mensuris completionibus deficit, ita hic mundus ad completionem temporum currens, quotidianis defectibus cadit. In arca vero Ecclesia figuratur, in tubis autem æreis prædicatores fortes accipiuntur. Hanc ergo urbem Jericho diebus septem ferentes arcam Israelitæ, æneis tubis clangentibus circumeunt, et muri ejus per arcæ præsentiam atque ærearum tubarum sonitum cadunt, quia in hoc tempore, quod septem dierum viassitudine volvitur, dum fertur arca, id est, dum orbem terrarum circumeunt, movetur Ecclesia, ad prædicantium voces, quasi ad tubarum sonitum muri Jericho, id est, elati mundi, ac superbia infidelitatis obstacula corruunt, donec in fine temporum mors novissima inimica destruat (I Cor. xv), et impiorum perditione unica domus Rahab, tanquam unica Ecclesia liberetur a turpitudine mundi fornicationis, per fenestram confessionis in sanguine remissionis. Ista enim meretrix in Jericho tanquam in hoc mortali sæculo moratur, quæ ut salvari possit, per fenestram domus suæ, tanquam per os corporis sui coccum mitit, quod est sanguinis Christi signum pro remissione peccatorum confiteri ad salutem. Qui inventi sunt in domo illius, salvati sunt ab interitu urbis; et quicumque intra Ecclesiam reperiantur, ipsi tamen salvantur. Extra hanc autem domum, id est, extra Ecclesiam nemo salvatur.

CAPUT VIII.

De furto Achan.

« Furatur interea de anathemate urbis Jericho Achan pallium et regulam auream; pro quo irascente Deo perierunt quidam manu hostili ex populo. » Jericho itaque, ut dictum est, mundi gerit figuram. De anathemate autem ejus fraudans in tabernaculo suo abscondit, qui sæculares mores in Ecclesiæ secretis inserit, qui sub cultu Dei manens solemnitates sæculi vel spectacula diligit, qui sortilegos, aruspices et augures inquit, vel qui cæteros ritus persuadet, qui prius in Jericho, id est, in hoc sæculo, habebantur. Iste ergo, quia post fidei indumentum conversationes sæculares occulte inducit, quasi pallium de anathemate tollit; sed et ille de anathemate Jericho fraudat, qui in Ecclesia hæreticorum infert dogma vel superstitiona sæcularium litterarum studia. Hanc enim regulam auream luculento sermone aptatam fraudati sunt Arius, Marcion et Basilides; fraudati sunt enim isti regulas aureas de Jericho, et philosophorum sectam non rectam in Ecclesiam conati sunt introducere, et maculare omnem Ecclesiam Domini, ita ut ab aliis perderentur per eos; ideoque abjecti pro anathemate, quasi acervo lapidum, ita multitudine peccatorum suorum oppressi atque extincti sunt, quorum auctor ac peremptor ex aliis, hoc est, diabolus qui per illorum impietatem fidelium quos-

dam evicerat. Rursum superatus evincitur, atque a populo Dei suspensus ligni crucis virtute uecatur.

CAPUT IX.

De constructione altaris.

« Superatis igitur hostibus, ædificavit Jesus altare Deo excelso ex lapidibus integris, in quibus non erat injectum ferrum, sicut præceperat Moyses; et immolavit sacrificium, et scripsit in lapidibus Deuteronomium legis Moysi. » Videamus itaque qui sint isti lapides, ex quibus ædificabatur altare. Omnes igitur qui in Christum Jesum credunt, lapides vivi dicuntur. De quibus Apostolus dicit: *Vos estis lapides vivi, ædificati domus spiritualis (I Petr. ii).* His non injectum ferrum, quia incorrupti et immaculati carne et spiritu sunt, et jacula maligni ignita non receperunt, hi unum altare faciunt unitate fidei vel concordia charitatis. In his quoque Deuteronomium, id est, secundum Evangelii legem, Jesus Dominus noster scripsit. Audiamus itaque eum dicentem: *Dictum est antiquis: Non mœchaberis; ego autem dico vobis: Si quis viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo (Matth. v).* Hanc igitur legem Jesus novam in cordibus credentium scripsit in eorum mentibus, qui altaris constructione digni sunt.

CAPUT X.

De maledictionibus et benedictionibus.

« Post hæc omnis populus et majores natu, ducesque ac iudices præcedebant hinc et inde arcam, steteruntque sicut præceperat Moyses in Deuteronomio sex tribus in monte Garizim, ut benediceret populum, et ipsæ tribus quæ nobiliores sunt, id est, Simeon, Levi, Juda, Issachar, Joseph et Benjamin. Alii vero sex ignobiliores steterunt e regione in monte Hebal, ut maledicerent, inter quos et Ruben, qui maculaverat torum parentis, et Zabulon ultimus Lix filius, et ancillarum filii. » Et hæc quidem veteres historiæ referunt gesta; sed inspiciendum est quid in narrationem mysticæ intelligentiæ referatur. Qui sunt ergo isti qui incedunt juxta montem Garizim, et qui sunt qui incedunt juxta montem Hebal? Illi itaque qui hoc in loco juxta montem Garizim incedunt electi ad benedictionem, eos figuratiter indicant qui non metu pœnæ, sed cœlestis promissionis amore succensi veniunt ad salutem. Illi vero dimidii, qui juxta montem Hebal incedunt, in quo maledictiones prolatae sunt, illos indicant qui non amore benedictionum vel promissionum, sed futurorum suppliciorum timore, complent quæ in lege scripta sunt, ut perveniant ad salutem. Omnes autem circa arcam incedunt, qui ab Ecclesiæ sinu non discedunt; sed nobiliores illos esse dicimus, qui boni ipsius desiderio, æternæ benedictionis amore quod bonum est agunt, quam illos qui pro mali metu bonum sectantur. Solus ergo Jesus potest ex omnibus populis hujusmodi mentes animosque concidere, et alios quidem statuere in monte Garizim ad benediciendum, alios vero statuere in monte Hebal, ad maledictionem; non ut maledictiones accipiant, sed ut intuentes præscriptas maledictiones, et pœnas peccatoribus constitutas incurrare caveant, ac semetipsos timoris supplicio corrigant.

CAPUT XI.

De Gabaonitis.

« Interea Gabaonitæ, perditionis metu perterriti, cum fraude et calliditate venerunt ad Jesum, pannis calceamentisque veteribus induti, deprecantes ut salvarentur, statimque a Jesu salutem suscipiunt; quorum tamen dolum ut agnovit, ligni cæsores vel aquæ gestatores eos constituit. » In quorum figura illi ostenduntur, qui de mundo ad Ecclesiam venientes, habent fidem in Deo, et inclinant caput suum sacerdotibus, sanctis quoque ministrant et ser-

viunt, ut aliquid utilitatis impendant; ad ornatum etiam Ecclesie vel ministerium prompti sunt; in moribus vero suis et conversatione pristina detinentur, induentes veterem hominem cum actibus suis, et involuti vetustis vitis, sicut et isti pannis et calceamentis veteribus obiecti; et præter hoc quo Deum credunt, et erga servos Dei vel Ecclesie cultus videntur esse devoti, nihil habent emendationis vel innovationis in moribus. Tales igitur tantummodo quasi quoddam salutis signum intra Ecclesiam temporaliter præferunt, inter spirituales autem, id est, inter sanctos Dei, regnum æternum vel libertatem minime consequuntur.

CAPUT XII.

De prælio in Gabaon.

Quod autem in Gabaon, pugnante Jesu Nave stetit perhibetur sol et luna, donec Israel inimici deleterentur, dicente Scriptura: *Stetit, inquit, sol super Gabaon, et luna super vallem Elom (Josue x)*; et adjicit Scriptura et dicit: *Quia nunquam sic audivit Deus hominem (Ibid.)*. Jesus ergo noster solem stare fecit non tunc solum, sed multo magis modo in adventu suo, dum nos bellum gerimus adversus vitiorum gentes, et collectamur adversus principes et potestates, et rectores harum tenebrarum, adversus spirituales nequitas in cœlestibus (*Ephes. vi*). Sol nobis justitiæ indesinenter assistit, nec deserit nos unquam, nec festinat occumbere, quia ipse dixit: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi (Math. xxviii)*. Quinque autem reges quinque sensus corporeos indicant, qui Gabaonitas, id est, carnales homines expugnant. Hi ad speluncam confugiunt, cum se terrenis actibus in corpore positi mergunt. Qui tamen pugnante Jesu, id est, prædicatione evangelica superantur, atque ingrediente Verbo Dei in nobis, id est, intra speluncam corporis nostri, omnes pariter interficiuntur.

CAPUT XIII.

De extinctis gentibus, et terræ divisione.

«Extinctis deinde vel deletis gentibus, Josue sorte dividit populis terram repromissionis.» Ejecit ergo et Christus a facie fidelium suorum quodammodo gentes, gentilium errorum malignos spiritus, et sorte dividit terram, in nobis omnia operans unus atque idem spiritus, ac dividens dona propria unicuique prout vult.

CAPUT XIV.

De divisione terræ in duabus et novem semitribubus.

Refertur autem in his divinis eloquiis prima et secunda hæreditatis facta divisio. Prima quidem per Moysen, secunda vero, quæ fortior est, per Jesum. Sed Moyses trans Jordanem duabus tantum semis tribubus, Ruben scilicet, Gad, et dimidiæ tribui Manasse possessionem dare decrevit; ceteræ vero omnes per Jesum suscipiunt. Per quod indicatur, quod plures per fidem Jesu Christi promissa cœlestia essent percepturi, quam qui per legem adepti sunt. Nam duæ illæ semis tribus procul dubio priorem populum adumbrabant; sed ideo duæ semis dicuntur, quia hi qui in lege agebant contigerunt cognitionem Trinitatis, sed perfectam ejus scientiam non habuerunt. Sicut et Ecclesiasticus liber loquitur dicens: *Qui non perfecit primo scire sapientiam, et infirmior non investigavit illam (Eccii. xxiv)*. Hinc autem novem semis tribus, quæ per Jesum repromissionem terræ sanctæ suscipiunt, ut prædictum est, figuram novi populi tenuerunt, qui a Jesu Domino nostro per fidem et gratiam æternæ repromissionis hæreditatem post lavacrum, quasi per Jordanis transitum susceperunt. Sed proinde et ipsæ novem semis tribus dicuntur, quæ sub Jesu hæreditate potiuntur, et non integre decimus numerus consummatus dicitur et perfectus, quia nec in ipso adventu Domini vel incarnatione ejus cuncta nobis per semetipsum per-

A secte annuntiata sunt. Unde et ipse dicit discipulis: *Multa adhuc habeo quæ vobis loquar, sed non potestis illa modo audire; veniet autem Spiritus veritatis, qui a Patre procedit; ille de meo accipiet, et annuntiabit vobis omnia (Joan. xvi)*. Perfectio itaque ad summam cunctorum bonorum in Spiritu sancto consistit, alioquin nihil in eo perfectum putabitur, cui Spiritus sanctus deest.

CAPUT XV.

Quod Levitæ non acceperunt hæreditatem terræ.

Quod vero Levitæ non acceperunt hæreditatem terræ, utique quia Jesus Dominus noster ipse est hæreditas eorum. Sicut scriptum est: *Ego hæreditas eorum et possessio non dabitur eis in Israel. Ego enim sum possessio eorum (Ezech. xliiv)*. Clericorum enim possessionem ob hoc se dici voluit Deus, quia ministri altaris ipsius effecti sunt, et sors. Propter quod et clerici sors interpretatur. Ergo Deum hæreditatem merito possidet, qui ut absque ullo impedimento deservire Deo valeat, pauper spiritu esse contendit, ut congrue illud Psalmistæ dicere possit: *Dominus pars hæreditatis meæ et calicis mei (Psal. xz)*.

CAPUT XVI.

Quod habitacula Levitarum per omnes tribus discernuntur.

Quod vero habitacula Levitis a Jesu per omnes tribus discernuntur, significat ut hi qui in Ecclesia Dei, scientiæ operam dantes, doctrinæ gratiam administrant, rursus ab omnibus quibus dispensant divina, terrena subsidia, quæ non habent, recipiant, ut impleatur illud quod Apostolus præcipit dicens: *Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est ut carnalia vestra metamus (I Cor. ix)*? Et merito isti in cunctis tribus divisi dicuntur, quia dispensatione cunctorum vivunt.

CAPUT XVII.

C Quod quadraginta duas urbes Levitæ in possessionem accipiunt.

Quod autem et quadraginta duas urbes accipiunt, indubitanter ipsa prædicatione sanctorum signatur. Ipsi enim possident doctrinam, quæ constat legis decalogo, et quadrifido Evangelii numero quasi quaternas urbes habentes, quibus etiam duæ adjiciuntur, quia nimirum cuncta quæ prædicant morali ac mystico sensu annuntiant.

CAPUT XVIII.

De Chananæo populo extincto.

Illud autem quod Israelitico populo percepta repromissionis terra partiretur, Ephraim tamen tribui Chananæus omnis, id est, gentilis populus non occisus, sed factus tributarius dicitur, sicut scriptum est in Judicum libro: *Habitavit Chananæus in medio Ephraim tributarius (Judic. iv)*; quid enim tributarius, quid Chananæus, gentilis videlicet populus, nisi vitium signat? Sæpe enim in magnis virtutibus terram repromissionis ingredimur, quia spe intima de æternitate roboramur. Sed dum interemptis sublimibus vitis quædam tamen parva retinemus, quasi Chananæum in terra nostra vivere concedimus; qui tamen tributarius efficitur, quia hoc ipsius vitium quod subjugare non possumus, ad usum nostræ utilitatis humiliter retorquemus, ut eodem se mens, et in suis vilis sentiat, quod suis viribus etiam parva quæ appetit, non expugnat. Unde bene rursum scriptum est: *Hæ sunt gentes quas Dominus dereliquit, ut erudiret in eis Israellem (Judic. iii)*. Adhuc namque quædam minima vitia nostra retinentur, ut sensum intentio sollicitum in certamine semper exerceat, et ideo de victoria non superbiat, quo vivere in se hostes conspicit, a quibus adhuc vinci formidat. Israel ergo, reservatis gentibus eruditur, quando in quibusdam minimis vitis elatio virtutis nostræ comprimitur, et in parvis sibi resistentibus discit quod ex se majora non subjiciat.